

ЗОЛОТИЙ ЦАП АБО ВОДИТИ КОЗУ ДО ЦАПА

Як схоче Віталій Микитович Сперкач, який напоумив мене на цей творчий подвиг – нехай дописує. Аби поставив фільм.

Мое село ще називалося Козинці. Бувало, як ви-зирнеш на поле, де кози пасуться, а там лиш білі цяточки ворушаться. Корів нема. Тепер вже нема і села такого – Козинці. А коли треба було внука лікувати од коклюшу, найбільш придатним стало козине молоко. Йдеш над Роською, внука несеш на коськах щоб дихав вранішнім повітрям річковим, а тоді до Марії Василівни, до кози. Спершу бридився козячого запаху, а згодом приловчився до парного козиного молочка – де і коклюш дівся. Кози порятували.

Поїдеш у Прагу – донька і козиного кефіру, і козиного молока, і козиного сиру наstarається. Знову порину в свою козячу Атлантиду, якої вже нема. Для мене весь античний світ – козиний. І Греція, і Рим. І чого може бути «золотий осел» Апулея, а не може бути «Золотого цапа» Івана Драча?! «Золотий осел» є, а Буріданового осла немає. А кожен

цап знає, що за сіном, яке прив'язане на дишлі в гопалці, бігти не треба. Хай дурні коні та дурні осли біжать – розумний цап свою кебету має.

*Апулеїв Золотий Осел-шаленець був присо-
ромлений своєю коханкою, коли поміняв своє
осляче вміння на людську подобизну і нездалі
людські сладострасті. Порівняно з ослячим ша-
лом вони були смішними – краще бути ослом в
ослячій спритності, а то будеш вигнаний і з
ганьбою вистіяний.*

Шануймося!

ЧАСТИНА ПЕРША

***

– Ганько, не знаю, що з нею робити?

– А що вона?

– Третій день нічо не їсть.

Манька дивилася на Ганьку як на свою рятів-
ницю.

– А що даси за совіт?

– Десяток яєць дам.

– Коза хоче цапа – мое мненіє!

– А де ж я його знайду?! В Гаврила був цапок –
зарізали, у Петровної був – продали.

– А ти її попусти, сама знайде. Хоч би на краю світа! Вона нюх такий має. Бери і веди. Та вона сама тебе поведе. Так-то, Манько. За яйця не забудь!

Коза вела Маньку вулицями села, як навіжена. Манька зашпортувалася на грудді. Манька лаяла козу, але мотузка з рук не випускала. Ще пропаде коза, а це ж єдина годувальниця – і молоко, і сир, і...

Аж на краю села в Тодора коза знайшла цапа – і вирвалася з рук господині.

Тодор вийшов і зареготав.

– А що – невтерпець. Два десятки яєць давай, Манько, матимеш цапа.

– Та я вже якось одроблю!..

Цап накинувся на козу, захекану і покірну. Тодор з Тодорихою тішилися – який у них прибутній цап, Золотий цап. Яйця заробляє.

Той одробив своє, як скажений, захекався і впав після роботи...

– Золотий мій, – каже Манька.

– Та до нього з усіх сіл сходяться кози. Аби йому зносу не було! – гонориться Тодориха, як своєю роботою.

Золотий цап оклигав трохи – і знову за своє. З не таким завзяттям, як попервах, але твердо і наполегливо.

Манька дочекалася, поки коза вже не витримала і впала під цапом.

– Отакої! Довів до чого молодицю...

– Та йому зйобу нема – крепкий! – хвалиться Тодориха.

ЧАСТИНА ДРУГА

* * *

У завірюху, заметами Танька тяжко брьохалася ліском на дорогу. Тягла щось у великому мішку. Те щось до неї не то мекало, не то говорило, не то бекало.

Аж навстріч Ганька, дорога сусідка. Зібралася в лісок по дрова з порожнім мішком. Стрілися.

– Ти що вже дровець напорала?

– Та не, хуже.

– А я оце йду, бо нема чим протопити.

– Йди, йди! Лісник в город поїхав.

– Ну, ти вже, бачу, несеш. А чо це в тебе дрова ворущаться, наче живі?

– Та це не дрова. Це – цап.

– Ото цапа преш. А що він, ніг не має?

– Та не хоче йти, зараза. Чує, що продам.

– Отакої! Вперше бачу, щоб цапа в мішку несла. Дорогий в тебе цап.